

WINTRŮV RAKOVNÍK

3

XXXVII. POSTUPOVÁ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ
S VÝBĚREM NA CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKU AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO
A HUDEBNÍHO DIVADLA DIVADELNÍ PIKNIK VOLYNĚ
BŘEZEN 2013

Každá předchozí repríza měla jiný konec

Téměř každoročními návštěvníky Wintrova Rakovníka jsou členové Divadýlka na dlani Mladá Boleslav. Základem jejich letošní inscenace je Voltairova filozofická novela *Candide*. Jak se s materiálem vypořádal režisér a herec Petr Matoušek?

Jak dlouho *Candida* hrajete?

Premiéru jsme měli v listopadu, ale já jsem prodělal různé nemoci a teď v lednu jsem taky blbnul s chřipkou tři týdny, takže jsme dlouho nehráli. Inscenace tedy není posazená tak, jak by měla, řekl bych. Původně jsem chtěl, abychom do Rakovníka odehráli osm repríz. Dneska to hrajeme po čtvrté. Něco tam bylo, něco ne. Ještě během dnešního představení jsem zjistil, že tam některé věci nejsou dotažené tak, jak bych si představoval. Jinak jsem chvílemi cítil, že je představení hodně nervózní. A občas nějaký lapsus, tak jako u nás vždycky.

S vozem jste poměrně náročný na prostor, je to tak?

Tohle jeviště není až tolik odlišné od našeho, jen je hlubší. Vůz je náročný na prostor, ale zase si říkám, že můžeme hrát i venku. Chtěl jsem scénografii, která by hrála. Otáčející se kolečka a jedoucí vůz, který se proměňuje. To všechno bylo cílené. Měli jsme ale dost technických problémů, donedávna praskaly tyče při představení. Byl jsem ve voze a najednou rup a tyč se postavila.

Posledně jsi při rozhovoru říkal, že bys nejraději dělal jenom Pratchetta. Zatím to tak nevypadá...

Vypadá! Příští rok budeme dělat Svobodný národ, máme to dovolené přímo od pana Pratchetta. Tedy od jeho agenta. Za dva roky bychom se tu s ním mohli objevit.

Jak došlo k výběru *Candida*?

K textu jsem přišel na KPR, když jsme vybírali absolventskou inscenaci. Původní dramaturgie je od Milana Schejbal a Káti Fixové, pak ji Káťa ještě nověji předělávala pro inscenaci v Mostě. Milanův text je hodně podle předlohy, ten Katčin je už upravenější a náš je ještě o něco víc upravený, přizpůsobený pro odkazy tak, aby to odpovídalo tématu. Původní Voltairův text jsem přečetl taky, jsou z něj i přímo vybrané některé pasáže, jako například intimní místo vesmíru.

Většinou si texty hodně upravuješ. Byl to i tenhle případ?

Byl, začátek i konec jsou úplně jiné. U *Candida* takhle konec není, tam začnou pracovat a to je jejich nalezená cesta ke zlepšení. My jsme tu cestu viděli jinde. Doteď jsme to hráli třikrát a každé představení mělo jiný konec. První repríza jiný, druhá taky, až na třetí jsme zahráli tenhle konec, takže jsme ho dneska zahráli podruhé. Dlouho jsme se taky trápili s monologem stařeny na lodi, ten taky není ještě usazený ani dodělaný.

Candide je neuvěřitelně spleť a obsáhlý text. Jak ses s ním popasoval?

Mohutně jsem vyškával. V *Candidovi* jsou sáhodlouhá povídaní. Když to dělal Milan, měl podle mě výhodu, že tu byli komunisti, takže spousta jinotajů tam hrála, což v současné době není.

My jsme na to šli cestou hravého divadla, jarmarečního, pouťového. Pak si myslím, že si tam můžeme dovolit skoro všechno, je to daleko volnější žánr. Nechtěli jsme inscenaci stavět navážno. Ve hře je spousta akcí, jezdí se po celém světě, navíc jsou tam tisíce postav, které v dramaturgii ani nejsou. Jít cestou původního textu se mi nechtělo. Ne že by byl text přímo vyčpělý, protože *Candide* je věčný, ale spíš by se to asi zvrhlo v mentorování. To jsme se snažili stáhnout na minimum, přesto si myslím, že je ho tam ještě stále dost.

Vaše inscenace je tedy primárně o čem?

O manipulaci. Chtěl jsem hrát o manipulaci Panglose se všemi.

U vaší poslední inscenace jste měli odbornou asistenci v Kátě Fixové. Bylo tomu tak i u *Candida*?

Ne, teď jsme neměli na pomoc nikoho. Ale současně s námi Káťa režíruje Příliš dlouhý Štědrý večer, se kterým bychom chtěli přijet příští rok. Chtěli jsme si všichni zahrát, tak jsme si udělali radost. Hlavně jsme si taky chtěli sáhnout jinam, protože to bude vysloveně interpretační divadlo.

Tak na to jsem velmi zvědavá.

Já jsem na to taky velmi zvědavá. Zatím nás to hrozně baví.

Takže se k tomu Čechovovi jednou vážně propracujeteš...

To určitě, to chci. Ale pořád to odsouvám. Asi až na stáří. Až budu starý, už mi to nikdo nevyčte.

Pokus Velké Přílepy

Ray Cooney: JEDNA A JEDNA JSOU TŘI

Komedie Ray Cooneyho (*Prachy? Prachy!*, *Habadůra*, *Rodina je základ státu*, *Dvouplošník v hotelu Westminster* a další) již dávno zdomácněly na (nejen) českých profesionálních i amatérských jevištích. A není divu, neboť tento autor patří rozhodně k nejlepším současným komediografům. Využívá ve své tvorbě postupů klasické francouzské frašky (*Feydeau*, *Labiche*) a anglické konverzační komedie, včetně tzv. suchého humoru. To platí i v případě jeho asi nejznámější a nejfrekventovaněji uváděné komedii *Jedna a jedna jsou tři*.

Na začátku této hry se dozvídáme, že taxikář John Brown je ženatý se dvěma ženami a doposud bezproblémový časový harmonogram, podle kterého obě manželství zvládá, dostává díky jeho otřesu mozku a následného výpadku paměti, které jsou způsobeny jeho zapletením se do rvačky mezi dvěma vandaly a starou dámou, povážlivé trhliny. Cooney pak rozehrává celou plejádu komediálních scén, ve kterých se John a jeho soused Stan-

ley ocitnou v překérných situacích, ze kterých je jediná cesta: lež a opět lež. A když už se neví kudy kam, je hlavní hrdina nucen říci pravdu. A tu mu samozřejmě nikdo nevěří...

Ochotnický divadelní spolek Pokus Velké Přílepy se s předlohou *Jedna plus jedna rovná se tři* vyrovnal v zásadě se ctí. Režisér Tomáš Pokrupa poměrně přehledně zorganizoval jevištní prostor a převyprávěl příběh. Podařilo se mu v součinnosti s herci vytvo-

řit řadu více či méně zdařilých komediálních situací, nejlépe vyznívá scéna, ve které seržant Porterhouse považuje Stanleyho za Johna a přesvědčuje Mary, aby se k němu chovala láskyplně a také situace, kdy John, v domnění, že Mary odešla, si radostně prozpěvuje „Vyhráli jsme, už jsme pryč!“ a usedne vedle Mary na pohovku. Jsem přesvědčen, že inscenaci by prospělo a měla by u diváků ještě daleko větší ohlas, pokud by tvůrci zbavili text na mnoha místech zbytečné mnohomluvnosti a vyškrtnali některé motivy, které retardují děj (např. samotný začátek, dokazování detektivů, že jsou skutečnými detektivy atd.), kdyby byla důrazněji režijně akcentována zásadní dějová fakta (např. Stanley zjistí, že John má dvě manželky) a kdyby herci dali větší prostor zveřejnění procesu myšlení postavy, než pouze samotnému výsledku.

Ve vyrovnaném hereckém kolektivu na sebe nejvíce upozornili Jaromír Chaloupek jako John Brown a Jana Jiráková jako Mary Brownová.

Ochotníci z Velkých Přílepe, kteří jsou v Rakovníku nováčky, předvedli inscenaci, za kterou se rozhodně nemusejí stydět a jejímž cílem bylo především pobavit. Nic víc, nic míň. Pro někoho možná hodně, pro někoho možná málo.

Milan Schejbal

Divadýlko na dlani Mladá Boleslav

Petr Matoušek: CANDIDE aneb OPTIMISMUS?

Mladoboleslavské Divadýlko na dlani si za dobu své existence postupně vybudovalo specifickou a nezměnitelnou divadelní poetiku, jejímiž hlavními rysy jsou hravost, divadelní imaginace, nadsázka a kreativita projevující se ve všech jevištních složkách. Nejinak tomu bylo i páteční dopoledne, kdy jsme v rámci Wintrova Rakovníka zhlédli jejich divadelní adaptaci proslulé Voltairovy filozofické novely *Candide* aneb *Optimismus*, ve které postava prostáčka Candida, vyzbrojena tezí svého učitele Panglose o tom,

že tento svět je nejlepší ze všech možných světů, je vykopnuta ze svého rodného Westfálska a je během svého putování světem s touto tezí konfrontována. Už samotný úvod inscenace spolu s režijně-scénografickým řešením (dominantu tvoří herecká kára, která je polyfunkčně využívána jako loď, člun, místo pro „výuku experimentální fyziky“ aj.) nenechá nikoho z diváků na pochybách, že budeme svědky divadelní podívané s gejírem nápadů, gagů a vynalézavých hereckých kreačí. A skutečně, nápad střídá

nápad, přičemž v drtivé většině situací se poměrně přesně orientujeme a chápeme jejich smysl. Nejsem si jen zcela jist, zda úvodní sekvence, ve které jsou prezentována základní východiska celého Candidova počínání, tj. jeho přijetí Panglosových myšlenek za své, jeho vzplanutí ke Kunhutě, za kterou pak celou dobu putuje, a jeho vykopnutí z rodného zámku, je dostatečně režijně artikulována tak, aby byla pro diváka jednoznačně zapamatovatelná. Ještě problematictější je samotný závěr inscenace (ve kterém při soutěž-

ním představení ještě navíc došlo k závažnému hereckému šumu), jenž místo jednoznačného myšlenkového vyústění celé filozofické i příběhové roviny připouští několik nejednoznačných variant. Po herecké stránce se mladoboleslavský soubor představil v plné parádě bez zjevných slabin. Zaujali všichni, včetně Martina Weisse, takřka

ideálního představitele titulní role. Pokud se podaří souboru odstranit zmíněná problematická místa (i herecká – Panglos alias Y-Souza) a vyladit temporytmus celé inscenace, může Candide aneb Optimismus patřit k jejich nejzdařilejším jevištním počínům.

Milan Schejbal

Divadelní spolek Tyl Říčany Eric-Emmanuel Schmitt: HOTEL MEZI DVĚMA SVĚTY

Říčanský Divadelní spolek Tyl uvedl na 37. Wintrově Rakovníku v režii Radany Šimčíkové inscenaci hry současného úspěšného francouzského dramatika Erica-Emmanuela Schmitta *Hotel mezi dvěma světy*.

Tak jako i v řadě svých dalších her, se v *Hotelu mezi dvěma světy* autor zabírá filozofickými a duchovními tématy. Oproti některým jiným Schmittovým hrám je *Hotel mezi světy* spíše filozofickým zamýšlením než hrou budovanou prostřednictvím sevřených dramatických situací. V daleko větší míře v ní převládá sdělování verbální nad jinými prostředky hereckého výrazu. Hra je situována do imaginárního prostředí, které je světem mezi životem a smrtí. V tajemném hotelu se setkává pětice zcela odlišných lidí v okamžiku pravdy, v čase, v němž se projektuje a přehodnocuje jejich minulý život a před nimi je jen nejistá budoucnost.

Inscenace říčanského souboru staví na herecky vybaveném kolektivu a typovém obsazení. Režisérce se daří navzdory handicapu předlohy zatíže-

né filozofujícími sentencemi, vystavět klíčové situace hry, a to zejména v její druhé části. Týká se to především situace, v níž v časové tísní Julien vyjeví svůj vztah k Lauře a situace, v níž Mág Rádžapúr v dialogu s Doktorem S usiluje o to, aby své srdce mohl darovat Lauře pro realizaci zákroku, který ji může zachránit život. V některých dalších sekvencích hry, kde se vybudování situace nabízí, se ne vždy podařilo dojít kýženého cíle. Je to například ve scéně nenechavé potřeby Marie vyprávět v celé šíři svůj životní příběh nebo ve scéně, v níž nachází Julien láskyplný vztah k Lauře. Otázkou zůstává možnost krácení textu, a to zejména ve finále hry, kdy už byly základní myšlenkové postuláty vyřčeny, ale jsou dále rozvíjeny, zmnožovány a tím de facto rozměňovány.

Z hereckých výkonů je třeba vyzdvihnout především ztvárnění role Laury Danielou Toulcovou a role Mága Rádžapúra Davidem Kulhanem. Velice dobře se zhostila své role Doktor S Hana Mondscheinová, ale i další, a to i ti, kterým připadli role vedlejší. Neznamená to, že není na čem pracovat. Zasloužilo by si to především dovtvoření či zpřesnění rolí Julienu, Marie a Presidenta Delbeca. Říčanský Tyl přinesl do programu rakovnické přehlídky inscenační výsledek, který prokazuje poctivou a poučenou divadelní práci, a to ve všech složkách nevyjímaje scénografii. Přinesl inscenaci, která poutá pozornost diváků a nabízí jim závažná témata k přemýšlení, ale zároveň je pobaví ve hře obsaženým humorem.

Milan Strotzer

Od dubna to bude spíše o brigádách

Říčanskí Tyláci přivezli do Rakovníka na letošní Wintrovky hru Erica-Emmanuela Schmitta *Hotel mezi světy*. Více než dvouhodinová délka představení budila v očích pravidelných návštěvníků festivalů zprvu hrůzu. Během inscenace se však postupně otupily hrany strachu z délky kusu a závěr zaznamenal doposud nejdelší potlesk diváků letošního Wintrova Rakovníka. Po představení jsem si dal schůzku s Radanou Šimčíkovou.

Nemohu se nezeptat. Na konci vaší hry jel podle tebe Julien Portal výtahem nahoru nebo dolů?

Podle mě samozřejmě dolů. Vždyť to přece musí dobře dopadnout. Tolik toho pro to udělali, tak to musí vyjít. Přece se nejednalo o marnou oběť.

Potkají se ti dva?

Hele, ber to z pohledu ženský. Ženský mají rády romantické filmy. Podle mě to určitě dobře dopadlo. Ale nesmíme to nikomu říct...

Hrajete v současnosti se souborem pouze toto představení?

V současné době máme jen tohle jedno. Bohužel nám loni umřel Miloš Kulhan, který byl obsazený v několika hrách, takže jsme museli začít úplně znovu. *Hotel mezi dvěma světy* si soubor vybral asi ze čtyř her, které jsme našli, a dnes mají to představení hodně rádi. Moc se jim líbí.

Co máte v plánu dál?

Máme v plánu hrát dál divadlo, ale zatím ještě nevíme, co. Něco jsem četla, zatím se mi úplně všechno nelíbilo, nebo se mi něco líbilo a zase to dělá pražské divadlo, takže jsem z toho musela

ustoupit. Nechci dělat něco, co je úplně profláknuté. Uvidíme.

Jak jste našli Hotel?

Úplně normálně jsme si to zadali do vyhledávače a vypadly čtyři hry na naše obsazení. Vždycky hledám hry, aby si zahráli všichni ze souboru. Hry jsem přinesla do divadla a soubor si vybral právě Hotel mezi dvěma světy. Nejvíce se to líbilo.

Kolikátou reprízou bylo vystoupení na rakovnické přehlídce?

Čtvrtou. Měli jsme první a druhou premiéru v Říčanech, pak jsme hráli v Úpici a dneska jsme tady. A to jste dneska ještě viděli alternace. Hana Mondscheinová, která hraje Doktora S., to hrála podruhé, jinak se střídá s Andělíčkem Janou Blahníkovou. Obě se mi v té roli moc líbí, i když to každá hraje úplně jinak. Je ale pravda, že jsme hodně zkoušeli.

Co vás čeká v budoucnosti?

(povzdech) Čeká nás rekonstrukce kulturního střediska, takže ze svého stávajícího působiště budeme muset vypadnout se všemi svými věcmi. Budeme muset všechno vystěhovat. Od dubna do září bude naše činnost spíš o brigádách, vyvážení a třídění věcí, než o divadle. Doufáme, že v září se vrátíme zpět. Zatím vůbec nevíme, kam všechny své věci dáme. Bude se zateplovat i střecha, pod kterou máme spoustu věcí.

A co vaše druhá parta?

Karel Purkar staví představení v současné době. Střídáme se. Připravuje představení na festival Šatopletův podzim a my si zatím rozmyslíme, co bychom chtěli dělat dál.

Děkuji za rozhovor

-saj-

SNoubení Žánrů aneb Divadlo a poezie aneb Experimentální intermediát postmoderní genologické synkreze

Zvesela se začlo včera
myšlenkami od Voltairea.
Filozofii nás baví
Candide z Mladé Boleslavi.
Přílepků mají švandu rádi
a tak v komedii řadí.
Po jejich součtech velice
diváky bolí bránice.

Hotel mezi dvěma světy
plodí metafyzické květy.
Dnes se obzvlášť tuze cení
donutit lidi k zamyšlení.
Avšak ještě sobota
porotcům hlavy zamotá.

RD

Program:

Sobota 16. března 2013

Tylovo divadlo 10.00 – 11.30 hodin

Denise Chalem

MÉ DCEŘI ŘEKNI, ŽE ODJÍŽDÍM

Divadlo na Vísce Hořovice

Tylovo divadlo 12.30 – 13.30 hodin

Rozborový seminář Mé dceři řekni,
že odjízďím

Tylovo divadlo 14.00 – 15.30 hodin

Josef Váchal, Kazimír Lupinec

KRVAVÝ ROMÁN

V.A.D. Kladno

Tylovo divadlo 16.30 – 17.30 hodin

Rozborový seminář Krvavý román

Tylovo divadlo 19.00 – 20.30 hodin

Karel Brynda

MLÝNY aneb VÍTEJTE V ZELENÝCH ČASECH

Malé divadlo DDM Kolín

Tylovo divadlo 21.30 – 22.30 hodin

Rozborový seminář Mlýny

Tylovo divadlo 23.30 hodin

VYHLÁŠENÍ VÝSLEDKŮ A ZAKONČENÍ PŘEHLÍDKY

Tiráž

Pišou Petra Jirásková a Honza Švácha, na papír zasněně vkládá Pavla Zimmermannová, fotí Ivo Mička a bedlivým korektorským zrakem střeží Ludmila Strejcová. Toto 3. číslo vyšlo 16. března 2013.